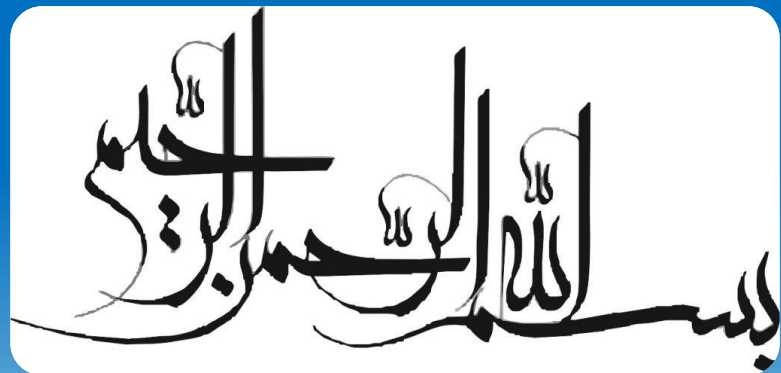

مدرس:
خلیل عقیلی فرج
Draghili.blog.ir

تفسیر موضوعی نهج البلاغه

جلسه پنجم

بایسته‌های اعتقادی در نهج البلاغه (۱)

(امامت و پیشوایی)

خلاصه مباحث جلسه گذشته

- ✓ آشنایی با خطبه متقین
- ✓ دو توصیه عمومی اخلاقی: تقوا و احسان
- ✓ آشنایی با مفهوم تقوا در نهج البلاغه
- ✓ ارتباط تقوا با آزادی
- ✓ آیا تقوا محدودیت است؟
- ✓ مقدمه ۱: بی نیازی خداوند از اطاعت بندگان
- ✓ مقدمه ۲: اقتصاد، معیشت و طبقات اقتصادی
- ✓ آشنایی با مفهوم احسان در نهج البلاغه
- ✓ نتایج احسان به دیگران
- ✓ دو معیار برای احسان و نیکی کردن
- ✓ بیان مهمترین ویژگی های پرهیزکاران

جلسه پنجم * بایسنه ها اعتقاد در نهج البلاغه (۱) امامت و پیشوایی

□ معنای لغوی واژه امام : «امام» به معنای پیشوا است. کسی که عده ای تابع و پیرو او هستند اعم از آنکه آن

پیشوا عادل باشد یا باطل و گمراه

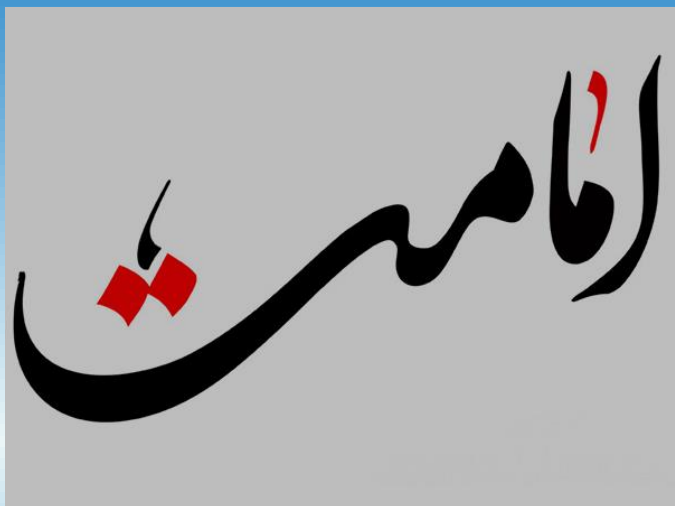
➤ مثلا در قرآن چنین آمده است : فقاتلوا أئمة الكفر (توبه ۱۲) پس با پیشوایان کفر بجنگید.

□ معنای اصطلاحی واژه امام: امامت در اصطلاح ناظر به پیشوایی و رهبری امت بعد از پیامبر ص است .

➤ رهبری امت بعد از پیامبر از دو جنبه قابل بررسی است :

۲- رهبری علمی و مرجعیت دینی

۱- رهبری سیاسی و اجتماعی

□ شیعه و سنی قبول دارند که اجتماع بعد از پیامبر نیازمند به یک زعیم و رهبر عالی و فرمانده است، با این تفاوت که شیعه معتقد است این رهبر انتصابی است و توسط پیامبر و با وحی الهی تعیین می‌گردد اما سنی قائل است که پیامبر اکرم (ص) کسی را برای بعد از خود تعیین نکرده است و مردم خود باید آن را انتخاب کنند .

جلسه پنجم * بایسنه ها اعتقاد در نهج البلاغه (۱) امامت و پیشوایی

□ بخشی از متن خطبه سوم نهج البلاغه (خطبه شفشقیه)

✓ (پس از غضب خلافت و امامت) ... پس من ردای خلافت را رها ساختم، و دامن خود را از آن در پیچیدم و

کنار گرفتم در حالی که در این اندیشه فرو رفته بودم که: با دست تنها (با بی یآوری) به پا خیزم و حق خود و

مردم را بگیرم و یا در این محیط پر خفقان و ظلمتی که پدید آورده اند، صبر کنم؛ محیطی که پیران را

فرسوده، جوانان را پیر، و مردان با ایمان را تا واپسین دم زندگی به رنج و آمی دارد. عاقبت دیدم بردباری و

صبر به عقل و خرد نزدیکتر است، لذا شکیبائی ورزیدم، ولی به کسی می ماندم که خاشاک چشمش را پر

کرده، و استخوان راه گلویش را گرفته، با چشم خود می دیدم، میراثم را به غارت می برند.

جلسه پنجم * بایسنه ها اعتقاد در نهج البلاغه (۱) امامت و شیوایی

✓ تا این که اولی به راه خود رفت و مرگ دامنش را گرفت. بعد از خودش خلافت را به پسر خطاب سپرد، در شگفتا او که در حیات خود، از مردم می خواست عذرش را بپذیرند و با وجود من وی را از خلافت معذور دارند خود هنگام مرگ ، عروس خلافت را برای دیگری کابین بست هر دو از شتر خلافت سخت دوشیدند و از حاصل آن بهره مند گردیدند. نهایتا آن را در اختیار کسی قرار داد، که مجموعه ای از خشونت ، سختگیری، اشتباه و پوزش طلبی بود. رئیس خلافت به شتر سواری سرکش می ماند، که اگر مهار را محکم کشد، پرده های بینی شتر پاره شود، و اگر آزاد گزارد در پرتگاه سقوط می کند .

جلسه پنجم * بایسنه ها اعتقاد در نهج البلاغه (۱) امامت و پیشوایی

✓ بالاخره سومی به پا خاست او همانند شتر پر خور و شکم برآمده دغدغه ای جز جمع آوری و خوردن بیت المال نداشت بستگان پدریش به همکاریش برخاستند، آنها همچون شتران گرسنه ای که بهاران به علفزار بیفتند، و با ولع عجیبی گیاهان را بلعند، برای خوردن اموال خدا دست از آستین برآوردند.

✓ نکات مهم این بخش از خطبه:

۱- دو شرط حاکم اسلامی: **مشروعیت** و **مقبولیت**

✓ مشروعیت به معنای داشتن ملاک های تعیین شده از سوی

خداوند

✓ مقبولیت به معنای داشتن مقبولیت مناسب در میان توده های

مردم

❖ امام علی(ع) در عین داشتن مشروعیت، بدلیل نداشتن شرط

مقبولیت عمومی دست به قیام نمی زدند.

جلسه پنجم * بایسته‌ها اعتقاد در نهج البلاغه (۱) امامت و پیشوایی

✓ نکات مهم این بخش از خطبه:

۲- مصالح حکومت اسلامی ملاک مهم در تصمیم‌گیری‌های

کلان

✓ وجود حکومت دینی مقدمه و بستر بسیاری از اهداف و

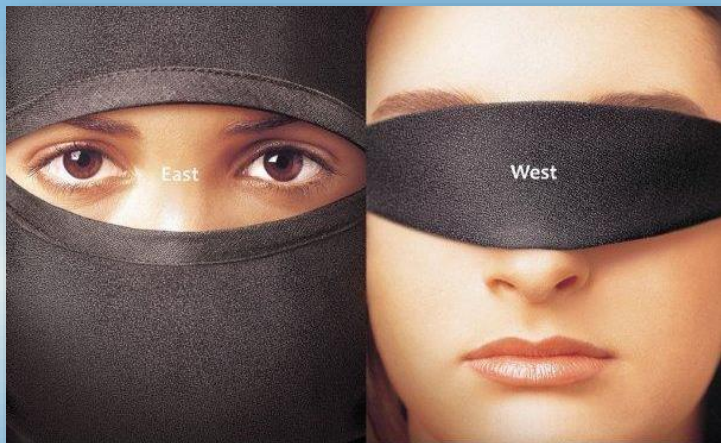
برنامه‌های کلان دینی و انسانی مانند عدالت حقیقی و ...

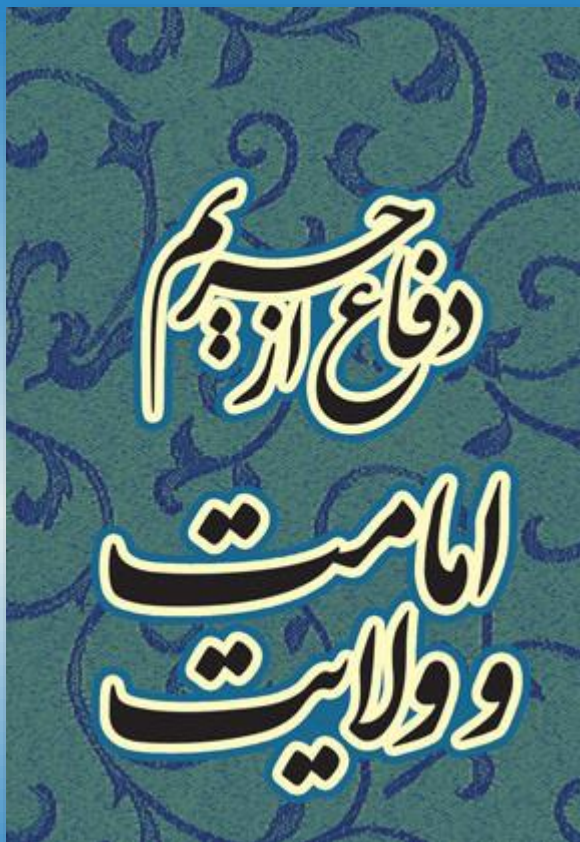
است.

✓ نبود حکومت الهی و بایسته‌های اعتقادی باعث می‌شود

بسیاری از ارزش‌های انسانی مانند عدالت، حقوق بشر و ...

به کمک قدرت‌های رسانه‌ای تحریف شوند.

✓ نکات مهم این بخش از خطبه:

۳- دفاع حضرت علی علیه السلام از جایگاه امامت بود و نه از

روی حب ریاست و قدرت و دلیل این ادعا نحوه حکومت داری

حضرت در دوران خلافت ایشان است.

صلوات و تحیات
اللهم صل على محمد وآل محمد